

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

**ODGOVORI NA PITANJA BANAKA U VEZI SA PRIMJENOM
Odluke o kupoprodaji plasmana („Službene novine Federacije BiH“, br.
81/17, 86/20)**

Datum odgovora:	Ažurirani odgovori septembar 2021. godine
Područje:	Odluka o kupoprodaji plasmana banke (u daljnjem tekstu: Odluka)
Broj pitanja:	1
Pitanje banke:	Može li društvo, koje ne spada u financijske institucije niti je registrirano za obavljanje djelatnosti kupoprodaje plasmana, otkupiti potraživanja od banke?
Odgovor FBA:	Članom 96. stav (1) Zakona o bankama utvrđeno je da se kupoprodaja plasmana regulira ugovorom kojim se prenosi plasman s banke prodavatelja na društvo koje se bavi kupoprodajom plasmana. Čl. 2. i 4. Odluke o kupoprodaji plasmana banke propisuje uslove koje mora ispunjavati kupac predmeta kupoprodaje kao i obvezu banke da izvrši procjenu kupca kako je precizirano u Odluci, odnosno kupac predmeta kupoprodaje, može biti svaka pravna osoba koja se bavi kupoprodajom plasmana, a za plasmane odobrene korisnicima financijskih usluga iz propisa kojima se uređuje zaštita korisnika financijskih usluga, kupac mora imati dozvolu za rad i biti pod nadzorom Agencije.
Broj pitanja:	2
Pitanje banke:	Da li se plasmani odobreni pravnim osobama, a riječ je o plasmanima koji su u dospelju, mogu prodavati drugim pravnim osobama koji su registrirani za obavljanje ove djelatnosti ili kupac može biti bilo koja pravna osoba, odnosno da li kupac plasmana odobrenih pravnim osobama mogu biti strani fondovi, investitori, kompanije koje nemaju predstavništvo u BiH“
Odgovor FBA:	Člankom 96. stavak (1) Zakona o bankama utvrđeno je da se prijenos plasmana ili prijenos rizika i koristi s osnova plasmana s banke prodavatelja na društvo koje se bavi

	kupoprodajom plasmana regulira međusobnim ugovorom, te da je Banka prodavatelj dužna, prije donošenja odluke o zaključivanju ugovora o prodaji plasmana, izvršiti procjenu kupca s aspekta njegove financijske, kadrovske i tehničke sposobnosti za preuzimanje predmeta kupoprodaje (članak 97. stavak (2)). Nadalje, člankom 4. Odluke propisani su uvjeti koje mora ispunjavati kupac predmeta kupoprodaje, tako što je precizirano da kupac predmeta kupoprodaje može biti „svaka pravna osoba koje se bavi kupoprodajom plasmana...“, odnosno da kupac predmeta kupoprodaje može biti „iz iste bankarske grupe u BiH, ili banka prodavatelj ima kontrolni udjel kod kupca predmeta kupoprodaje“ kao i da, prije donošenja odluke o zaključivanju ugovora, banka ima obvezu da izvrši „procjenu kupca s aspekta pravnog statusa, njegove poslovne i financijske, kadrovske i tehničke sposobnosti za preuzimanje predmeta kupoprodaje“. Prema naprijed navedenom, ugovor o kupoprodaji plasmana, kojim banka prodavatelj, kupcu plasmana prenosi dospjeli plasman ili rizike i koristi po osnovi plasmana, čija je posljedica trajni prestanak priznavanja plasmana u bilanci banke, banka ne može zaključiti sa bilo kojom pravnom osobom, nego sa pravnom osoba koja se bavi kupoprodajom plasmana, pod uvjetom da zadovoljava uvjete iz čl. 2. i 4. Odluke.
Broj pitanja:	3
Pitanje banke:	Da li je dozvoljena prodaja nedospjelog/urednog plasmana unutar bankarske grupe, odnosno traži se pojašnjenjem odredbe člana 3. Odluke koji propisuje da se „ugovorom o kupoprodaji posebno ugovara da se predmet kupoprodaje ne može dalje prenositi sa kupca predmeta plasmana“ u smislu upita da li se citirana odredba odnosi na konkretni nedospjeli plasman, ne ulazeći u pojedinosti konkretnog pravnog posla.
Odgovor FBA:	Članom 2. stav (1) tačka i) Odluke je definisano da je „kupoprodaja plasmana svaki ugovor kojim se prenosi plasman ili svi rizici i koristi s osnove plasmana s banke prodavca na kupca, te koji će za posljedicu imati prestanak priznavanja plasmana u bilansu banke, u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja“. Isto tako, članom 3. stav (1) Odluke propisano je da „ugovorom o kupoprodaji plasmana, banka prodavac, kupcu plasmana prenosi dospjeli plasman ili rizike i koristi po osnovu plasmana, čija je posljedica trajni prestanak priznavanja plasmana u bilansu banke u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja“. Odluka ne ograničava kupoprodaju nedospjelih plasmana između banaka, ukoliko se obavlja u skladu sa odredbama člana 3. stav (2) Odluke.
Broj pitanja:	4
Pitanje banke:	Traži se tumačenje odredbi Odluke o kupoprodaji plasmana banke, odnosno da li je saglasnost Agencije potrebna u svim slučajevima kupoprodaje plasmana ili samo u slučajevima kupovine materijalno značajnog plasmana.
Odgovor FBA:	Odlukom su propisani minimalni standardi i uvjeti koje moraju ispunjavati plasmani koji su predmet kupoprodaje, opći i posebni uvjeti za kupoprodaju, financiranje kupoprodaje, način procjene vrijednosti predmeta kupoprodaje i dokumentacija koju banka, za potrebe ispunjavanja propisanih uvjeta, dostavlja Agenciji.

	U članku 3. Odluke je utvrđeno šta može biti predmet ugovora o kupoprodaji, te je u kontekstu pitanja potrebno obratiti pažnju na odredbe članka 4. Odluke kojima su precizirane obveze banke prodavatelja prije donošenja odluke o kupoprodaji plasmana kao i odredbe članka 15. Odluke u pogledu dužnosti banke da podnese zahtjev Agenciji za izdavanje suglasnosti za kupoprodaju plasmana. Isto tako, odredbe članka 2. stavak (1) tačka d) Odluke, prema kojima se materijalna značajnost plasmana utvrđuje u odnosu na jednog kupca i grupu s njim povezanih osoba, kao i članka 7. stavak (3) Odluke, gdje je definisano da u slučaju sklapanja više pojedinačnih ugovora o kupoprodaji plasmana s jednim kupcem i s njim povezanim osobama, čija kumulativna vrijednost za period od proteklih 12 mjeseci ne predstavlja materijalno značajan iznos plasman postaje materijalno značajan, kod sklapanja novog ugovora o kupoprodaji plasmana kojim bi kumulativni iznos plasmana postao materijalno značajan, decidno preciziraju obvezu banke prodavatelja da zatraži i dobije suglasnost Agencije za kupoprodaju plasmana, bez obzira na materijalnu značajnost, ukoliko je ispunila opće uvjete za kupoprodaju plasmana, odnosno posebne uvjete za kupoprodaju materijalno značajnih iznosa. Kada se radi o zahtjevu za kupoprodaju materijalno značajnog iznosa plasmana, potrebno je, uz ostalo, imati u vidu odredbu članka 7. stavak (1) točke a) i c) Odluke. Prema naprijed navedenom, pogrešno je izvesti zaključak da Agencija izdaje suglasnost „samo za kumulativnu ispunjenost“ uvjeta propisanih Odlukom, odnosno isključivo za kupoprodaju materijalno značajnih iznosa plasmana. Treba imati u vidu i članak 13. stavak (1) Odluke, u kojem je precizirano da „banka prodavatelj može zaključiti ugovor o kupoprodaji plasmana s kupcem nakon što je dobila suglasnost Agencije kojom je ocijenjeno da su ispunjeni svi potrebni uvjeti propisani zakonom i ovom odlukom“.
Broj pitanja:	5
Pitanje banke:	Primjena Odluke o kupoprodaji plasmana banke na komisione kredite koje imate u vlastitim evidencijama.
Odgovor FBA:	Članom 96. stav (1) Zakona o bankama („Službene novine FBiH“, broj: 27/17) određeno je da se kupoprodaja plasmana reguliše ugovorom kojim se prenosi plasman (potraživanje po osnovi kredita, kamata, zajmova, ulaganja koja se drže do dospelosti, osim ulaganja u dužničke vrijednosne papire i sl.) ili se prenose rizici i koristi s osnova plasmana s banke prodavca na društvo koje se bavi kupoprodajom plasmana, čija će posljedica biti prestanak priznavanja plasmana u bilansu banke u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Članom 6. su definisani opći uslovi za kupoprodaju plasmana, iz čega proizilazi da se radi o kupoprodaji plasmana banke od kojih bi ista trebala imati određene efekte nakon prodaje, prije svega u odnosu na finansijski rezultat banke, što u slučaju komisionih kredita nije primjenjivo. Imajući u vidu navedene odredbe, kao i prirodu komisionih kredita, gdje banka kao komisionar sklapa posao sa trećim licem (klijentom) u svoje ime, ali za račun

	komitenta, te da takvi plasmani se ne vode u bilansu banke, Odluka o kupoprodaji plasmana nije primjenjiva na kupoprodaju plasmana iz vašeg upita.
Broj pitanja:	6
Pitanje banke:	Da li banka za svaku prodaju dospelog plasmana mora dobiti odobrenje Agencije?
Odgovor FBA:	Članom 3. stav (5) kao i članom 13. stav (1) Odluke je definirano da ugovor o kupoprodaji plasmana banka prodavac može zaključiti nakon što je dobila saglasnost Agencije za kupoprodaju plasmana utvrđenih Odlukom. Navedenom saglasnošću Agencije se potvrđuje da su ispunjeni opći uvjeti kupoprodaje plasmana, kao i posebni uvjeti za kupoprodaju materijalno značajnog iznosa plasmana, propisani Zakonom i Odlukom.
Broj pitanja:	7
Pitanje banke:	Koji su to opći i posebni uslovi koji se moraju ispuniti da bi dospjeli plasman banka mogla prodati tj. da joj Agencija odobri prodaju dospelog plasmana?
Odgovor FBA:	Opći uslovi za kupoprodaju plasmana su definirani članom 6. Odluke, a posebni uslovi za kupoprodaju plasmana su definisani članom 7. Odluke.
Broj pitanja:	8
Pitanje banke:	Da li postoje neki posebni uslovi koje kupac dospelog plasmana od banke treba ispuniti prilikom ovih transakcija?
Odgovor FBA:	Članom 4. Odluke su definirani uslovi koje kupac predmeta kupoprodaje mora ispunjavati. Banka prodavac je dužna, prije donošenja odluke o zaključivanju ugovora, izvršiti procjenu kupca u skladu sa kriterijima propisanim Odlukom.
Broj pitanja:	9
Pitanje banke:	Da li kupac dospjelih plasmana od banaka treba da dobije bilo kakvo odobrenje od Agencije za kupovinu plasmana?
Odgovor FBA:	Nakon što ocijeni da su ispunjeni opći uslovi za kupoprodaju plasmana i posebni uslovi za kupoprodaju materijalno značajnih plasmana, Agencija banci prodavcu izdaje saglasnost za kupoprodaju plasmana. Prilikom odlučivanja o zahtjevu, Agencija ocjenjuje je li banka prodavac procijenila kupca u skladu sa Odlukom, odnosno da li ista ispunjava uslove propisane Odlukom.
Broj pitanja:	10
Pitanje banke:	Da li banka može započeti korake propisane Odlukom od strane Agencije za bankarstvo FBiH u cilju kupoprodaje plasmana koji su trenutno u statusu nedospjelosti, odnosno da li banka može pokrenuti aktivnosti istraživanja potencijalnih prilika kupoprodaje plasmana koji su u statusu nedospjelosti, a koji će do momenta realizacije kupoprodaje biti u statusu dospelosti, što bi uključivalo i aktivnosti razmjene relevantnih podataka za istraživanje mogućnosti kupoprodaje plasmana?
Odgovor FBA:	Pitanje se odnosi na pretpostavljeni prelazak nedospelog plasmana u status dospelog, što nije predmet Odluke, niti se Agencija može izjašnjavati o namjerama banke u pogledu započinjanja aktivnosti iz Odluke. Za razumijevanje Odluke u kontekstu koji

	ističete, potrebno je imati u vidu definiciju dospjelog plasmana (član 2. stav (1) tačka b) Odluke) i definiciju nedospjelog plasmana (član 2. stav (1) tačka c) Odluke), kao i preciziranje pojma kupoprodaje plasmana (član 2. stav (1) tačka i) Odluke). Nadalje, u članu 3. stav (2) precizno je navedeno da se kupoprodaja nedospjelih plasmana ili kupoprodaja rizika i koristi s osnove nedospjelih plasmana, može vršiti samo između banaka, što znači da je isključena prodaja nedospjelih plasmana bilo kojim drugim kupcima, osim banke. Budući da je u vašem obraćanju navedeno da bi se „prodaja predmetnih plasmana vršila zainteresovanim kupcima koji ispunjavaju uslove propisane od strane Agencije ...“, te da „ovo podrazumijeva da se kupoprodaja ove vrste plasmana (koji na samom početku nisu u statusu dospjeli) ne bi vršila između banaka“, jasno je da u navedenom slučaju banka može kupcu plasmana prenijeti isključivo dospjeli plasman ili rizike i koristi po osnovu plasmana, čija je posljedica trajni prestanak priznavanja plasmana u bilansu banke u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.
Broj pitanja:	11
Pitanje banke:	Član 5. stav (4) kaže: procjena vrijednosti potraživanja mora sadržavati i podatke o procijenjenoj vrijednosti kolaterala kojim je plasman osiguran. Ukoliko se odstupanje rezultata procjene nezavisnog procjenitelja razlikuje od procjene kolaterala za više od 15%, banka je dužna detaljno obrazložiti razloge odstupanja. Iz navedenog nije jasno da li nezavisni procjenitelj treba raditi nove procjene koje podrazumijevaju i terenske obilaskе nekretnina, ili može uraditi reviziju procjena koje je uradila banka. U procesu procjene kolaterala banka postupa u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, te internim aktima koji definišu tu oblast. Banka kontinuirano prati vrijednost nekretnina za sve tipove nekretnina barem jednom godišnje (monitoring), a procjene se rade min. u 3 godine. Dodatno, nejasno je da li se uzima u obzir nominalna i/ili efektivna vrijednost nekretnine, i koja vrijednost se pri izračunu odstupanja uzima u obzir? Molimo za vaše tumačenje.
Odgovor FBA:	Na pitanje vezano za primjenu odredbi članka 5. stavak (4) Odluke koja se odnosi na način i osnovu za davanje obrazloženja o odstupanju procijenjene vrijednosti potraživanja iz članka 5. stavak (1) tačka a) Odluke u odnosu na procijenjenu vrijednost kolaterala kojim je plasman osiguran, ističemo da se navedeno odnosi na vrijednost kolaterala na temelju kojega je banka prije odobravanja kreditne izloženosti izvršila procjenu kolaterala u skladu sa odredbama članka 7. stavak (2) Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Službene novine Federacije BiH“, broj: 44/19 i 37/20) i procijenjene vrijednosti potraživanja, odnosno kolaterala koju je izvršio nezavisni procjenitelj iz članka 5. stavak (2) i (3) Odluke, u trenutku donošenja odluke o prodaji predmetnog plasmana koji je postao nekvalitetan. Budući da Odluka ne ulazi u propisivanje izbora metoda procjene vrijednosti potraživanja, niti u to hoće li banka navedeno odstupanje pratiti na kontinuiranoj osnovi kroz redovni monitoring vrijednosti nekretnina ili reviziju procjena koje je banka

	uradila, odnosno terenskim obilaskom nekretnine, odgovornost banke je da obrazloži razloge odstupanja s tima da mora koristiti načelo usporedivosti vrijednosti.
Broj pitanja:	12
Pitanje banke:	Član 5. stav (5) kaže da je Banka obavezna oglasiti namjeru prodaje, sa pozivom kupcima koji ispunjavaju uslove iz člana 4. Odluke. Naše razumijevanje ovog stava je da banka treba objaviti prodaju sa pozivom kupcima koji će na osnovu iste dostaviti ponude. U pozivu za prodaju je potrebno navesti koji su uslovi koje mora ispuniti kupac plasmana. Tek nakon dostavljenih ponuda i izbora najpovoljnijeg kupca banka će raditi procjenu kupca na način kako je to opisano u Članu 4. Odluke. Da li je to ispravno razumijevanje?
Odgovor FBA:	U pogledu primjene članka 5. stavak (5) kojim se banka prodavatelj obvezuje objaviti namjeru prodaje plasmana najmanje u dva dnevna glasila koji su dostupni na cijelom području BiH, s pozivom kupcima, koji ispunjavaju uvjete iz članka 4. Odluke, da dostave ponudu, ispravno je razumijevanje da banka, u pozivu za prodaju, treba navesti uvjete koje kupac treba ispunjavati da bi, sukladno Odluci bio kvalificiran za kupovinu plasmana.
Broj pitanja:	13
Pitanje banke:	Član 4. stav (3) tačka a) kaže da je banka dužna da uradi procjenu Kadrovske osposobljenosti - procjenom vlasnika i ključnih zaposlenika kupca u pogledu znanja, kvalifikacija i osposobljenosti odnosu na materijalnu značajnost predmeta kupovine, te da nisu osuđivani za krivična djela iz u oblasti finansija, tržišta kapitala, pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Iz navedenog se ne može zaključiti na koji način se vrši provjera i koje dokaze je potrebno obezbijediti od vlasnika i ključnih zaposlenika da nisu osuđivani za krivična djela iz oblasti finansija, tržišta kapitala, pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Posebno ističemo da eventualna procjena i pribavljanje dokaza se može odnositi na rezidentna i nerezidentna fizička lica, te je potrebno specificirati koji dokumenti su prihvatljivi kao dokaz da lica nisu osuđivana za krivična djela iz oblasti finansija, tržišta kapitala, pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, a cijeneći i pravne sisteme izvan BiH.
Odgovor FBA:	S obzirom da Odluka ne propisuje detalje u pogledu procjene kadrovske osposobljenosti kupca, banka je odgovorna da, sukladno internim aktima, izvrši procjenu vlasnika i ključnih zaposlenika kupca kojom dokazuje da ove osobe nisu osuđivane za kaznena djela iz oblasti financija, tržišta kapitala, pranja novca i financiranja terorističkih aktivnost i da posjeduju znanja i kvalifikacije koja dokazuju da su, u odnosu na materijalnu značajnost predmeta kupovine, osposobljena za upravljanje otkupljenim plasmanima na način propisan Odlukom uzimajući u obzir rizike koje banka time preuzima. Kako kupac plasmana, kako je navedeno u prethodnom stavu, može biti samo „pravna osoba koja je u Bosni i Hercegovini registrirana za obavljanje djelatnosti naplate potraživanja i naplatno-kreditno poslovanje“, dilema banke u pogledu pribavljanja dokaza o kadrovskoj osposobljenosti za nerezidentne fizičke osobe (vlasnici i ključni zaposlenici) je neosnovana.

Broj pitanja:	14
Pitanje banke:	Član 4. „procjena kupca predmeta kupoprodaje od strane banke prodavca“ propisuje uslove koje mora ispuniti kupac plasmana, prije donošenja odluke o zaključivanju ugovora kupoprodaji plasmana. U kontekstu člana 4., stav (2), koji propisuje obavezu provjere uredno kreditne historije u tekućoj godini i provjeru finansijske snage i sposobnosti za kupovinu plasmana, te u vezi sa članom 5, stav (5) Odluke, razumijevanje banke je da procjenu kupca banka vrši neposredno prije donošenja odluke o zaključenju ugovora o kupoprodaji plasmana obzirom da bi potencijalni internacionalni investitori, koji bi iskazali interes za kupovinu plasmana, u suprotnom, bili obeshrabreni za ulazak na bosanskohercegovačko tržište, ako bi prije dostavljanja ponude bili u obavezi osnovati pravno lice u Bosni i Hercegovini.
Odgovor FBA:	Budući da se oglašavanjem namjere prodaje plasmana iz članka 5. stavak (5) upućuje poziv kupcima koji ispunjavaju propisane uvjeta iz članka 4. Odluke, odgovornost banke je razmatrati prijave kupaca koji su kvalificirani za kupovinu, a slijedom toga odredbama članka 4. stavak (1) da prije donošenja odluke o zaključivanju ugovora, izvrši procjenu kupca sa stajališta pravnog statusa, njegove poslovne i finansijske, kadrovske i tehničke sposobnosti za preuzimanje predmeta kupoprodaje. Kako Odluka ne propisuje pripremne radnje koje prethode opredjeljivanju banke na otvaranje procesa kupoprodaje plasmana sukladno Odluci, niti da ograničava banku da, sukladno internim aktima i poslovnom politikom banke, vodi komercijalne pregovore i upoznavanje potencijalnih kupaca prije oglašavanja namjeravane prodaje, o njenim detaljima, kao i da je u članku 2. stavak (1) točka j) Odluke izričito navedeno da je „kupac predmeta kupoprodaje pravna osoba koja je u Bosni i Hercegovini registrirana za obavljanje djelatnosti naplate potraživanja i naplatno-kreditno poslovanje“, nije jasno na koji način bi potencijalni internacionalni investitori, koji bi iskazali zanimanje za kupovinu plasmana bili obeshrabreni za ulazak na bosanskohercegovačko tržište ako bi prije dostavljanja ponude bili u obavezi osnovati pravnu osobu u Bosni i Hercegovini.